

Anna Kisiel

KU Leuven

Tadeusz Milewski

1. Biogram

Urodził się 17 maja 1906 roku w Kołomyi (obecna Ukraina), zmarł 5 marca 1966 roku w Krakowie. Studiował filologię polską i słowiańską pod kierunkiem Tadeusza Lehra-Spławińskiego na UJK we Lwowie, doktorat uzyskał na podstawie rozprawy „Przyczynki do dziejów języka połabskiego” (1929). W tym samym roku podjął pracę dydaktyczną na UJ. Po dalszych studiach indoeuropeistycznych w Krakowie (UJ, pod okiem Jana Rozwadowskiego) i Paryżu (École des Hautes Études, m.in. u Antoine’a Meilleta i Émile’a Benveniste’a) i habilitacji w zakresie sławistyki na podstawie rozprawy „Rozwój fonetyczny wygłosu prasłowiańskiego” (1933) objął wykłady w Katedrze Filologii Słowiańskiej UJ. W 1937 zdobył dodatkową habilitację w zakresie indoeuropeistyki na podstawie pracy „L’indo-chittie et l’indo-européen”. W latach 1939–1940 więziony w obozach koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau, w późniejszym okresie okupacji uczestniczył w tajnym nauczaniu. Po wojnie wrócił do pracy na UJ (od 1948 profesor tytułarny, od 1954 profesor nadzwyczajny, a od 1960 profesor zwyczajny w Katedrze Językoznawstwa Ogólnego, w latach 1957–1960 dziekan Wydziału Filologicznego). W latach 1945–1950 jego drugim miejscem pracy był KUL, zaś w latach 1950–1965 WSP w Krakowie. Od 1949 członek PAU, w latach 1961–1966 prezes Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, ponadto członek m.in. American Anthropological Association oraz Indogermanische Gesellschaft.

2. Językoznawstwo ogólne: przedmiot i zakres badań T.M.

Zasadnicza część pracy językoznawczej T.M. to działalność syntetyzująca w zakresie gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich, teorii języka i dziejów językoznawstwa. Do najważniejszych dzieł T.M. należy „Zarys językoznawstwa ogólnego” w trzech częściach. Część pierwsza „Teoria językoznawstwa” (1947) zawiera przegląd głównych teorii i kierunków w językoznawstwie od czasów starożytnych po czasy współczesne autorowi, ze szczególnym uwzględnieniem językoznawstwa porównawczego i strukturalnego (od Franciszka

polskiego języka literackiego” (1960) i analizując rolę kościoła w jego kształtowaniu się (1965). Najcenniejsze artykuły zostały wydane w tomach „Z zagadnień językoznawstwa ogólnego i historycznego” (1969) i „Teoria, typologia i historia języka” (1993).

T.M. podejmował również tematykę stylistyczną, np. „O zakresie i przedmiocie badań stylistycznych” (1939), „Język a społeczeństwo” (1947). Badał dzieła Juliusza Słowackiego, m.in. „Ewolucja stylu dramatów Juliusza Słowackiego” (1961), tłumaczył prace językoznawcze, „Wstęp do językoznawstwa indoeuropejskiego” A. Meilleta (1957). Opublikował liczne recenzje i omówienia prac zagranicznych (m.in. A. Vaillanta, E. Benveniste'a, E. Ekblom, E. Trautmanna, P. Hartmanna, E. Laroche'a), przybliżając je polskiemu czytelnikowi.

Literatura podmiotowa

Wykaz prac o Tadeuszu Milewskim: Milewski Tadeusz – Biografik (up.krakow.pl).

Bednarczuk, L. 2021. „Koncepcje składniowe naszych mistrzów”. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica* 16: 5–10.

Bednarczuk, L., W. Smoczyński, i M. Wojtyła-Świerzowska (red.). 2008. *Językoznawstwo historyczne i typologiczne. W 100-lecie urodzin Profesora Tadeusza Milewskiego*. Kraków: PAU.

Kowalik, K. 2018. „Tadeusz Milewski – w oczach potomnych”. W *My z nich 2. Spuścizna językoznawców polskich drugiej połowy XX wieku*, red. Z. Greń, K. Kleszczowa, i Z. Zaron, Warszawa: Wydział Polonistyki UW, 99–116.

Zych, E. 1967. „Bibliografia prac prof. dra Tadeusza Milewskiego”. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego* 26: 219–232. [bibliografia prac T.M.]